

III

(Ettevalmistavad aktid)

REGIOONIDE KOMITEE

Euroopa Regioonide Komitee arvamuse „Ringmajanduse suunas: ELi jäätmealaste õigusaktide läbivaatamine”

(2015/C 140/08)

Raportöör: Mariana Gâju, Cumpăna vallavanem, Constanța maakond (RO/PES)

Viitedokumendid: Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ringmajanduse suunas: jäätmevaba Euroopa kava”

COM(2014) 398 final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive 2008/98/EÜ jäätmete kohta, 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta, 1999/31/EÜ prügilate kohta, 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta, 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid, ning 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete kohta

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD)

I. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

A. Ringmajanduse suunas

1. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on algatanud ringmajandust käsitleva meetmepaketi⁽¹⁾, millega kehtestatakse ühine ja sidus Euroopa Liidu raamistik ressursside tõhusaks kasutamiseks. Regioonide Komitee toonitab, et selleks on vaja poliitilist tahet muutuste läbiviimiseks, pikaajalist investeerimispoliitikat ja selle planeerimist ning samuti muutust ressurssidega seotud üldsuse teadlikkuses, kaasatuses ja käitumises. Lisaks rõhutab komitee kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võtmerolli selliste poliitikameetmete konteksti paigutamisel, aga ka nende elluviimisel ja hindamisel⁽²⁾;

2. toetab täielikult ringmajandusele ülemineku vajadust ja eeliseid, nagu rõhutas ka kõrgetasemeline Euroopa ressursitõhususe platvorm (EREP)⁽³⁾. Regioonide Komitee meenutab, et tegemist on nende kohustuste loogilise jätkuga, mis arendati välja ressursitõhusa Euroopa tegevuskava raames ELi seitsmendas keskkonnaalases tegevusprogrammis. Komitee rõhutab, et ringmajanduse arendamisel on võtmeroll kõigi ressursitõhususe eesmärkide saavutamisel, et tagada majanduskasv ning vähendada sõltuvust esmasest toorainest, mille tulemusel on võimalik parandada keskkonnakaitset;

⁽¹⁾ COM(2014) 398 final.

⁽²⁾ CdR 140/2011 fin.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/re_platform/index_en.htm

3. on seepärast väga mures komisjoni detsembris teatatud kavatsusest võtta tagasi seadusandlik ettepanek, millega muudetakse mitut jäätmedirektiivi, et edendada ringmajandust. Komitee leiab, et ettepanek, millega mitmesugused ELi institutsioonid ja sidusrühmad on juba teinud märkimisväärset tööd, on üldjoontes tasakaalus kompromisstekst. Komitee tuletab siinkohal meelde, et nii Euroopa Parlament ja ministrite nõukogu kui ka arvukad sidusrühmad on väljendanud selget toetust seadusandliku protsessi jätkamiseks;

4. kutsub Euroopa Komisjoni üles esitama integreerituma ja terviklikuma lähenemisviisi ringmajandusele. Üleminek ringmajandusele nõuab lisaks jäätmetekke vältimisele ja taaskasutamisele ka seda, et pööratakse tähelepanu kogu ahelat hõlmavale lähenemisviisile ning suuremale sidususele eri poliitikavaldkondade ja algatuste vahel, nagu näiteks ressursitõhusa Euroopa tegevuskava, seitsmes keskkonnaalane tegevusprogramm, energia- ja kliimapakett, keskkonnajalajälj (olelusringi hindamine ja CO₂-jalajalg) ning biomajandusele toetuv strateegia „Innovatsioon ja jätkusuutlik majanduskasv: Euroopa biomajandus”;

5. võtab siinkohal teadmiseks Euroopa Komisjoni kavatsuse esitada 2015. aasta lõpuks „parandatud” ja „ambitsioonikam” ettepanekute kogum. Komitee väljendab siiski tõsist kahtlust, kas nii arvukates keerukates küsimustes on sellise suhteliselt lühikese aja jooksul võimalik leida oluliselt paremaid kompromisse. Komitee tuletab siinkohal meelde pakilist vajadust selgete ja usaldusväärsete õiguslike suuniste järele kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks ning rõhutab ringmajanduse suurt potentsiaali edendada majanduskasvu. Seepärast soovib komitee jätkata aega raiskamata püüdlusi parandada komisjoni ettepanekuid juba alustatud seadusandliku protsessi käigus. Komitee kutsub komisjoni ja kaasseadusandjaid üles võtma oma tulevases töös arvesse järgnevaid tähelepanekuid ja soovitusi, muu hulgas ringmajanduse tugevdamise kohta toodete disaini ja tootmise varajastes etappides;

6. rõhutab vajadust kaasata biomajandus täiel määral ringmajandust käsitlevasse Euroopa lähenemisviisi. Biomajandus oma 22 triljoni euro suuruse aastakäibega annab olulise panuse keskkonnahoidlikku ja jätkusuutlikku majanduskasvu ning loob uusi tööhõivevõimalusi ja turuväljavaateid. Suurem osa biomajandusele toetuvaid investeeringuid tehakse piirkondlikul või kohalikul tasandil, kus paljude alt üles suunatud algatustega luuakse uusi väärtusahelaid ja töökohti;

7. tuletab siinkohal meelde eeskätt ringmajanduse olulist potentsiaali võimaldada kokkuhoidu ELi ettevõtete, avaliku sektori asutuste ja tarbijate jaoks. Komitee toonitab, et need säästud tuleks suunata ELi majanduse edendamiseks tehtavatesse suuremahulistesse ja pikaajalistesse investeeringutesse, mis viivad seeläbi jätkusuutlike töökohtade loomiseni ELis;

8. rõhutab vajadust jätkata asjakohase ringmajanduse poliitikaraamistiku arendamist kõigil tasanditel – Euroopa, riiklik ja piirkondlik tasand –, rakendades meetmeid, mis ühendavad aruka reguleerimise, turupõhised vahendid, eelkõige need, mis on suunatud ringlussevõetud materjalide kasutamise soodustamisele, teadus- ja uuendustegevuse, innustusmeetmed, teabevahetuse ja toetuse vabatahtlikele lähenemisviisidele. Komitee leiab, et disain ja uuendustegevus on põhitegurid, et kiirendada ringmajandusele üleminekut, ja kutsub komisjoni üles edendama uuendustegevust, eelkõige ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Horisont 2020” kaudu, hõlbustama arvukamate ringmajanduse mudelite loomist toodete ja teenuste jaoks, eelkõige sidusama tootepoliitika raames, jätkama ökodisaini direktiivi läbivaatamist ja rakendamist, võttes kasutusele ressursitõhususe kriteeriumid, ning selgitama välja, kuidas kasutada keskkonnamõju analüüsi toodete ja protsesside väljaarendamisel;

9. toetab ökodisaini direktiivi kohaldamist vastupidavuse, modulaarsuse, korduskasutuse ja ringlussevõtuga seotud ressursitõhususe kriteeriumidele. Sellega kaasneb vastavasisuline tarbijate nõustamine, sealhulgas tulevaste prioriteetsete tooterühmade osas 2015–2017 töökavas. Komitee on kutsunud üles vaatama põhjalikult läbi kõnealuse direktiivi ja selle rakendusmeetmed, et edendada ressursitõhusust, laiendades direktiivi kohaldamisala muudele toodetele kui energiatooted, millel on märkimisväärne mõju keskkonnale⁽⁴⁾;

⁽⁴⁾ Cdr 3751/2013, Cdr 1617/2013, Cdr 140/2011 fin.

10. rõhutab, kui oluline on võtta tootmisprotsessis juba varakult eritähelpanu alla komposiitmaterjalidest valmistatud pakendid, et vähendada sellistest materjalidest jäätmeid, mis on ringlussevõtmiseks sobimatud või mida saab ringlusse võtta üksnes keeruliste ja kulukate tehnoloogiate abil. Komitee soovib laiendada ökomärgise määrust üha rohkematele toodetele ja teenustele nii selleks, et tagada jäätmete vähendamiseks kavandatud meetmete parem rakendamine, kui ka tarbijate varustamiseks kasulikumate ja selgemate juhistega, et tõhusamalt vähendada toodete ja teenuste keskkonnamõju;

11. tervitab Euroopa Komisjoni esitatud algatusi keskkonnahoidlike riigihangete edendamiseks, eelkõige suuniseid võimaluste kohta, mida uute riigihankedirektiividega keskkonnahoidlike riigihangete valdkonnas pakutakse, soovitud, kuidas jälgida liikmesriikide tulemusi seoses keskkonnahoidlike riigihangete 50 %-lise indikaativse osakaalu saavutamise ja ning toetust keskkonnahoidlike riigihangete võrgustike loomisele riigiasutuste vahel. Komitee kordab siiski oma üleskutset seada riikide valitsustele ja ELi institutsioonidele keskkonnahoidlike riigihangete osas kohustuslikud eesmärgid ⁽⁵⁾;

12. kordab, et oluline on jälgida strateegia „Euroopa 2020” juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa” edusamme strateegia „Euroopa 2020” ning sellega seotud Euroopa poolaasta ja iga-aastase majanduskasvu analüüsi raames. Ressursitõhususest peab saama strateegia „Euroopa 2020” riikliku aruandlussüsteemi, riiklike reformikavade ja riigipõhiste soovituste lahutamatu osa. Selles kontekstis kutsus komitee Euroopa Ülemkogu üles kaasama strateegia „Euroopa 2020” vahekokkuvõttesse uue üldsihi suurendada 2030. aastaks vähemalt 30 % võrra ressursside tootlikkust, mida mõõdetakse SKP ja tooraine tarbimise suhtena, võttes samas arvesse riiklikul tasandil juba olemasolevaid sihtmärke ⁽⁶⁾;

B. Direktiivi ettepanek mitme jäätmedirektiivi muutmiseks

13. toob esile jäätmekäitluse osas tänu ennetaval poliitikal põhinevale ELi õigusraamistikule tehtud edusamme. Komitee väärtustab asjaolu, et mõned liikmesriigid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused täidavad ja ületavad ELi kõnealuse valdkonna eesmärgi, ja leiab, et tulevased õigusaktid peaksid võtma arvesse erinevat lähteolukorda ja toetama eelkõige maha jäänud riike jätkama ja suurendama oma jõupingutusi selles vallas;

14. leiab, et vastutustundliku ja jätkusuutliku jäätmehierarhia poliitika raames tuleb maksimaalsel määral vähendada jäätmeteket ja viia miinimumini jäätmete ja nende käitluse kahjulik mõju inimeste tervisele ja keskkonnale, vähendada tooraine kasutamist ja soodustada jäätmetes sisalduvate toorainete korduskasutust ringmajanduses. Regioonide Komitee arvates on jäätmehierarhia järgimine kõige tõhusam vahend jäätmekäitlusega kaasnevate keskkonna- ja finantskulude piiramiseks ning seega on kahetsusväärne, et komisjoni teatistes ei analüüsita võimalust lisada jäätmetekke üldise vähendamise siduv eesmärk jäätmete raamdirektiivi;

15. leiab, et üheks sirgjooneliseks sammuks materjalide tootmistsüklisse tagasitoomise hõlbustamisel ja seega ringmajandusele ülemineku suunas on lihtsustada nende mehhanismide rakendamist, mille abil saab deklareerida, kas tootel on kõrvaltoote või jäätmeksoleku lakkamise staatus;

16. rõhutab, et arvestades ELi piirkondade ja liikmesriikide vahelisi erinevusi kehtivates jäätmekäitluse alastes ELi õigusaktides ⁽⁷⁾ kehtestatud eesmärkide täitmisel, on väga oluline innustada koostööd ja heade tavade näidete levitamist kõnealuses valdkonnas, et aidata ka maha jäänud riikidel ja piirkondadel lõppeesmärkideni jõuda. Tuleb siiski meele pidada, et hajaasustusega piirkondades või aladel, kus asustus on hõre ja jäätmekäitluse rajatiste vahelised vahemaad on pikad, suurenevad jäätmekäitluse kulud ja jäätmevabaduse lõppeesmärgi saavutamine on äärmiselt raske;

17. toonitab, kui võrd oluline on leida kasutusvõimalusi jäätmetest saadud materjalidele ja neist valmistatud toodetele, luues ühtse õigusraamistiku ja tagades võrdsed võimalused kõigile osalistele, kes neid materjale taaskasutusse võtavad ja ringmajandusse tagasi suunavad;

⁽⁵⁾ CdR 140/2011 fin.

⁽⁶⁾ CdR 140/2011 fin.

⁽⁷⁾ Direktiivid 2008/98/EÜ, 99/31/EÜ ja 94/62/EÜ.

18. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist rolli kõnealust valdkonda reguleerivate ELi õigusaktide rakendamisel, jäätmete käitlemise ja ladustamise taristu rajamisel ja rahastamisel ning jäätmevoogude operatiivsel haldamisel. Viimane kuulub praegu kõige keerulisemate ülesannete hulka, millega kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused silmitsi seisavad. Regioonide Komitee kordab oma varasemas arvamuses⁽⁸⁾ avaldatud soovi tugevdada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalust nende seatud eesmärkide läbivaatamisel. Komitee kutsub sellega seoses ELi üles tagama kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele subsidiaarsuse põhimõttega täielikult kooskõlas olevad osalus- ja koostöövõimalused;

19. väljendab kahetsust, et direktiivi ettepanekus ei pöörata piisavat tähelepanu ringlussevõtmiseks sobimatutest jäätmetest energia saamisele kui jäätmete väärtustamise protsessi viimasele etapile, kuigi see võimaldaks liikmesriikidel paremini saavutada ambitsioonikaid eesmarke, mille nad on endale seadnud, tugevdades samas Euroopa Liidu energiasõltumatust;

20. leiab, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi ettepanekuga kaasneva mõjuhindamise⁽⁹⁾ tulemused on väga optimistlikud, ja soovib komisjonil selgitada andmeid, millel see põhineb, sealhulgas eeskätt teaduslikku materjali, mille alusel see konkreetne lähenemisviis valiti, selle lähenemisviisi kulud ja lõpuks ka parimate tulemustega liikmesriikide olukorra kriteeriumiks valimise asjakohasust;

21. toetab eelnevatest soovitudest⁽¹⁰⁾ lähtudes majanduslike vahendite kiirendatud süsteemset kasutuselevõttu jäätmekäitluses liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste poolt, näiteks edendades selliseid vahendeid jäätmekäitluses ja vastavuskavades (varajase hoiatamise süsteemi osana) ning edendades tootja laiendatud vastutust. Komitee rõhutab nende vahendite potentsiaali tuua kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele tulu, mida võib kasutada jäätmealaste eesmärkide rakendamise ja jõustamisega seotud (osade) halduskulude hüvitamiseks ning mis võiks teha kättesaadavaks vahendid prügi koristamise aktsioonide, ringlussevõtu ja teiste keskkonnaprojektide jaoks;

Mõisted

22. kutsub nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles säilitama direktiivi ettepaneku VI lisas *olmejäätmete* ühtse ja üheselt mõistetava määratluse. Määratlust tuleb selgitada nii, et see ei põhineks enam sellel, kes jäätmeid kogub, vaid sellel, milliseid jäätmeid kogutakse. Ühtset selgitatud määratlust on vaja selleks, et tagada poliitika sidusus ja hea rakendamine ning võrrelda eri kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning liikmesriikide saavutusi;

23. väljendab heameelt ettepaneku üle muuta selliste jäätmete määratlust, mida võib käsitleda *korduskasutuseks ettevalmistatud või ringlussevõetud* jäätmetena. Isegi kui tegemist ei ole veel täielikult tulemuspõhise määratlusega, vastab see komitee varasematele üleskutsetele võtta kasutusele ühtne meetod ringlussevõtu tulemuslikkuse ja tegelikult ringlussevõetud koguste arvutamiseks⁽¹¹⁾;

24. soovib komisjonil vaadata läbi jäätmete *kogumise* ja *liigiti kogumise* määratlused, arvestades et liikmesriigid tõlgendavad neid erinevalt. Samuti soovib komitee määratleda *sortimise* kontseptsiooni nii statistika ja aruandluse eesmärgil kui ka materjali kvaliteedi huvides, kuna paljud liikmesriigid koguvad andmeid ja peavad arvet sortimisrajatistesse viidavate jäätmete koguste kohta, mis võivad sisaldada kuni 30 % ulatuses lisandeid;

Ühtne arvutusmeetod

25. rõhutab ja toetab *ringlussevõtu sihtide suhtes kohaldatava ühtse arvutusmeetodi* kehtestamise tähtsust ning tervitab komisjoni ettepanekut. Selline lihtsustamine ja tulemuspõhise meetodi valimine võimaldavad paremini võrrelda tulemuslikkuse eri tasemeid ELis ja muuta jäätmed kasulikuks ressursiks. Komitee rõhutab, et väljapakutud arvutusmeetodiga seoses jäävad siiski püsima mõned küsimused. Mõnede jäätmevoogude puhul võib eesmärkide saavutamine osutada praeguste tehniliste võimaluste juures väga keeruliseks. Komitee palub Euroopa Komisjonil selgitada asjaomast arvutusmeetodit ja kasutatud mõisteid ning teha vajaduse korral ettepanekuid meetodi muutmiseks;

⁽⁸⁾ CdR 1617/2013.

⁽⁹⁾ SWD(2014) 208 final.

⁽¹⁰⁾ CdR 3751/2013, CdR 1617/2013.

⁽¹¹⁾ CdR 3751/2013.

Jäätmetekke vältimine ja käitlusmudelite optimeerimine

26. rõhutab, et jäätmehierarhia põhimõtete järgimiseks, milles esimesel kohal on jäätmetekke vältimine, ning arvestades, et see on ka ringmajanduse oluline element, tuleb ennekõike arvestada jäätmetekke vältimisega. Selles osas peaks komisjon kõigepealt esitama ettepaneku *jäätmetekke vältimise siduvate eesmärkide* kohta koos rahaliste stiimulitega, kuid ka „saastaja maksab” põhimõtte täieliku rakendamise kohta;

27. kordab oma nõudmist seada siduv eesmärk olmejäätmete ennetamiseks ja vähendamiseks ELis, et 2020. aastaks oleks ühe inimese kohta toodetud olmejäätmete kogus 10 % väiksem võrreldes 2010. aasta näitajatega ⁽¹²⁾;

28. soovib töötada välja täiendavaid meetmeid, et parandada jäätmete liigiti kogumist ja ringlussevõttu, näiteks järgmisi: edendada majapidamisjäätmete pneumaatilist transporti liigiti kogumise konteineritesse, töötada välja mitmelahtrilised konteinerid ehitusplatsidele, et lihtsustada eri liiki ehitus- ja lammutusprahi eraldamist ja käitlemist, arendada välja käitlemismudelid ja -rajatised tulevaseks ringlussevõtuks, et vastata prognoositavale päikesepaneelidest tekkivate jäätmete kasvule, ning rajada taristuvõrk sõiduvahendite saastest puhastamiseks ja taaskasutusse võtmiseks nende kasutusaja lõppemisel;

Tootja laiendatud vastutus

29. rõhutab, et üleminekul ringmajandusele tuleb arvesse võtta mitte ainult jäätmekäitlust, vaid ka toodete arendamise ja tootmisega seotud teisi majandusharusid. Et tooteid hõlpsasti ringlusse võtta ja kättesaadavaks teha, tuleb edendada toodete keskkonnanahoidlikku arendamist ja selliste tehnoloogiate levitamist, mille käigus jäätmeid ei teki või tekib neid vaid väga vähesel määral;

30. kutsub seoses tootjate laiendatud vastutuse tugevdamisega nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles säilitama muudatusettepaneku jäätmete raamdirektiivi punkti 8 kohta, mille kohaselt ei kutsuta liikmesriike üksnes üles, vaid kohustatakse stimuleerima toodete ökotõhusust ja -disaini, et tagada nende jätkusuutlikkus ja ringlussevõtu võimalus, ning võtma arvesse toodete mõju kogu nende olemusringi jooksul;

31. märgib, et direktiivi ettepanekus ei nähta ette kvantitatiivset eesmärki keskkonnavalaselt vastutustundliku tootedisaini jaoks, ning kutsub seetõttu ettevõtjaid üles võtma suurema keskkonnavalase vastutuse ja sooviks näha konkreetsete soovitusete esitamist ringlussevõetud materjalide sisalduse kohta turustatavates toodetes. Komitee juhib siinkohal tähelepanu sellele, kui oluline vahend on ökomärgis;

32. märgib, et tootja, sealhulgas nii valmistaja kui ka importija, laiendatud vastutuse põhimõte on tõhus poliitiline vahend jäätmetekke vältimise meetmete soodustamiseks. Sellegipoolest kutsub komitee üles võtma toetusmeetmeid tagamaks, et kaasnevaid kulusid ei kanta üle lõpptarbijale ja et sellest saadav kasu investeeritaks uuesti jäätmekäitlusprotsessi;

33. toetab jätkuvalt tootja laiendatud vastutuse põhimõtte tugevdamist ELi õigusaktides ⁽¹³⁾ ning ettepanekut miinimumnõuete kehtestamiseks (jäätmevoogude kogumise, haldamise ja käitlemise kulude katmine ning üldsuse teavitamise ja tootekujunduse ökodisainiks kohandamise kulud);

Eesmärgid

34. kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles jääma komisjoni seatud olmejäätmete korduskasutamise ja ringlussevõtu eesmärgi osas ambitsioonikaks. Samuti tervitab komitee uut sätet, mille kohaselt peavad liikmesriigid lisama oma jäätmekavadesse meetmed selliste jäätmete kogumise ja ringlussevõtu kohta, mis sisaldavad olulises koguses kriitilise tähtsusega toorainet;

⁽¹²⁾ CdR 1617/2013.

⁽¹³⁾ CdR 1617/2013.

35. soovib, et ELi õigusaktid oleksid samaaegselt kaugeleulatuvad ja realistlikud. Komitee juhib tähelepanu asjaolule, et eesmärkide kavandatud muutmine samaaegselt ühtse arvutusmeetodi sisseviimisega võib osutada väga tõsiseks väljakutseks paljudele liikmesriikidele ning kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, eelkõige neile, kellel on olnud raskusi kehtivate õigusaktide rakendamise. Uute eesmärkide seadmisel tuleb üksikasjalikult analüüsida, mis põhjustel ei ole suudetud praegusi eesmärke täita, ja nende mõju muu hulgas piirkondlikul tasandil, kuna teatud eriti hõreda asustusega piirkondade demograafilised iseärasused on siinkohal eriti olulised. Komitee soovib määratleda ringlussevõtu valdkonnas kaugeleulatuvad ja realistlikud eesmärgid, mis põhinevad tõhusa järelevalve ja eduka rakendamise tagamiseks vajalike meetmete üle peetavatel põhjalikel aruteludel liikmesriikide ja nende kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;

36. rõhutab, et praeguste eesmärkide rakendamisel valitsevad liikmesriikide ja piirkondade vahel märkimisväärsed erinevused. Komitee juhib siiski tähelepanu sellele, et mõnede liikmesriikide positiivsed tulemused näitavad, et kaugeleulatuvaid eesmärke on võimalik saavutada või nende täitmisele lähemale jõuda juhul, kui on kehtestatud sobivad raamtingimused ja kui arendatakse vajalikku haldussuutlikkust seal, kus seda praegu veel ei ole⁽¹⁴⁾;

37. toetab jõuliselt ettepanekut, et uues direktiivis seatud eesmärgid viidaks vastavusse ringlussevõetud/taaskasutusse võetud materjalide kvaliteediga selliselt, et ringlussevõetud materjalid ei kahjustaks keskkonda ega inimeste tervist ning et neil oleksid turul esmaste ressursidega võrdsed konkurentsitingimused. Lisaks tuleks tegeliku ringlussevõtu kvootide arvutamiseks kehtestada ühtsed ja selged arvutusalsused;

38. soovib säilitada aastateks 2020, 2025 ja 2030 seatud pakendijäätmete ringlussevõtu ambitsioonikad eesmärgid ning toetab ettepanekut võtta kasutusele ühtne meetod ringlussevõtu määra arvutamiseks, mille kohaselt piiratakse see ringlussevõetuga, mitte korduskasutuse ja ringlussevõetuga, nagu praegu. . Kvantitatiivsed ringlussevõtu eesmärgid tuleb seada pärast arvutusmeetodi muutmise mõju hindamist. Arvutusmeetodites ja eesmärkides tuleks arvesse võtta ka pakendite ovest korduskasutamist. Regioonide Komitee on varem palunud analüüsida võimalusi suurendada aastaks 2020 plastpakendite ringlussevõttu 70 %-ni ning klaasi, metalli, paberi, papi ja puidu jäätmete ringlussevõttu 80 %-ni;

39. kordab oma üleskutset viia muudetud jäätmete raamdirektiivi sisse uus *biojätmete ringlussevõtu eesmärk*, et edendada asjaomase sektori arengut ja seada kvantitatiivseid eesmärke⁽¹⁵⁾. Lisaks võiks komisjon kehtestada siduvad kvaliteedikriteeriumid kompostile, et edendada biojätmete ringlussevõtu turgu ja keskkonnakaitset⁽¹⁶⁾. Seoses sellega võiks olla kasulik määratleda kodanike hulgas levitamiseks suunised, mille abil parandada kogutavate ja kompostimisele saadetavate biojätmete kvaliteeti;

40. kordab oma soovitusi seada täiendavad eesmärgid taaskasutamiseks ettevalmistamise kohta, mis oleksid siduvad, selged ja konkreetsed iga jäätmevoos jaoks, sh mööbel, tekstiil ning elektri- ja elektroonikaseadmed, seda enam, et mõnedes riikides on sellised eesmärgid riiklikul või piirkondlikul tasandil juba seatud⁽¹⁷⁾;

Prügilatesse ladestamine

41. viitab Euroopa Parlamendi üleskutsele lõpetada järk-järgult prügilate kasutamine⁽¹⁸⁾ ja kutsub üles keelustama ringlussevõetavate ja biolagunevate jäätmete prügilatesse ladestamise 2020. aastaks⁽¹⁹⁾. Seoses sellega kordab komitee Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud nõudmist säilitada vähemalt kavandatud eesmärk lõpetada 1. jaanuariks 2025 igasugune biolagunevate jäätmete prügilatesse ladestamine ning koguda ringlussevõetavaid jäätmeid liigiti ja tegelikult võtta need ringlusse alati, kui see on tehniliselt teostatav ja majanduslikult võimalik;

⁽¹⁴⁾ Vt ka ringmajanduse meetmete territoriaalse mõju analüüsi aruanne, CdR 05609/2014.

⁽¹⁵⁾ CdR 74/2009 fin.

⁽¹⁶⁾ CdR 1617/2013.

⁽¹⁷⁾ CdR 1617/2013, CdR 3751/2013, CdR 140/2011 fin.

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi resolutsioon ressursitõhusa Euroopa kohta, (2011/2068(INI)), 8.5.2012.

⁽¹⁹⁾ CdR 3751/2013, CdR 1617/2013.

42. teeb ettepaneku vaadata läbi vähendamiseesmärkide sõnastus, kuna esitatud arvutustes ja osakaaludes on omavahel segunenud tavajäätmete prügila ja olmejäätmete mõisted, kuigi tavajäätmete prügilatesse võidakse ladestada muudki kui vaid olmejäätmeid. Komitee teeb samuti ettepaneku, et vabatahtliku eesmärgi vähendada jäätmejääkide prügilasse ladestamist 5 %-ni aastaks 2030 võiks sõnastada paindlikumalt, kuid rõhutab, et see peaks saama jäätmete prügilasse ladestamise vähendamise siduvaks eesmärgiks, mis sobib paremini kokku seitsmenda keskkonnaalase tegevusprogrammiga ning Regioonide Komitee varasemate taotlustega ⁽²⁰⁾;

43. kutsub komisjoni üles jätkama tööd ehitus- ja lammutusprahi ringlussevõtu potentsiaali uurimiseks ja eelkõige hindama seda, kas ehitus- ja lammutusprahile ühtse jäätmealase eesmärgi seadmine on piisav eri ehitusmaterjalide kogumise, sortimise ja ringlussevõtu stimuleerimiseks või kas oleks vaja kehtestada konkreetsed eemärgid nendele ehitusmaterjalidele, mille osa ehitus- ja lammutusprahi hulgas on väiksem;

Varajase hoiatamise mehhanism ja aruandlus

44. väljendab heameelt varajase hoiatamise mehhanismi loomise üle, mille eesmärk on kontrollida uues direktiivis kavandatud ringlussevõtu sihtide järgimist. Vastavuskontrolli kavad on kooskõlas Regioonide Komitee soovustega, milles kutsuti üles looma igale liikmesriigile eraldi tegevuskava. Samas kutsub komitee siiski komisjoni üles pakkuma liikmesriikidele meetodilist toetust nimetatud kavade väljatöötamisel;

45. kiidab samuti heaks kohustusliku *iga-aastase aruandluse* sisseviimise, mida täiendab kvaliteedikontrolli aruanne ja mida hindab sõltumatu osapool. Selle sättega võidakse luua vajalikud tingimused, et hinnata paremini liikmesriikides valitsevat olukorda eesmärkide saavutamise seisukohast ja anda võimalus võtta meetmeid liikmesriikide tulemuslikkuse parandamiseks;

46. soovib, et aastaaruannete esitamine hindamiseks sõltumatule kolmandale osapoolle oleks kohustuslik vaid juhul, kui valitseb kahtlus aruandes esitatud andmete usaldusväärsuse suhtes. Komitee soovib komisjonil kehtestada objektiivsed kriteeriumid ja pakkuda meetodilist tuge selliste hindamiste läbiviimiseks;

Subsidiaarsus ja proportsionaalsus

47. on seisukohal, et olme- ja pakendijäätmete ning elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete ringlussevõtu uued eesmärgid, ringlussevõetavate jäätmete prügilasse ladestamise järkjärguline lõpetamine esialgu aastaks 2025 ja seejärel aastaks 2030, varajase hoiatamise mehhanism ja aruandluskohustuste muutmine ei anna subsidiaarsuse seisukohast põhjust muretsemiseks. Proportsionaalsuse osas tekitavad mõningaid probleeme erinevused praeguste eesmärkide rakendamise tasemes ja komisjoni kehtestatud uute eesmärkide ajakava ⁽²¹⁾;

Delegeeritud õigusaktid

48. tunneb muret uue direktiivi arvukate sätete pärast, mis annavad komisjonile õiguse võtta tulevikus vastu delegeeritud õigusakte.

⁽²⁰⁾ CdR 3751/2013, CdR 1617/2013.

⁽²¹⁾ Aruanne Regioonide Komitee subsidiaarsuse järelevalve võrgustiku ja subsidiaarsuse eksperdirühmaga konsulteerimise kohta, 2014.

II MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD)

Artikli 1 (Direktiivi 2008/98/EÜ muutmine) punkt 6) – artikli 8 punkti b) muutmine

Komisjoni ettepaneku tekst	Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>b) lõige 2 asendatakse järgmisega:</p> <p>„2. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid soodustamiseks toodete sellist kujundamist, millega vähendatakse nende keskkonnamõju ja jäätmeteket tootmisprotsessi ja järgneva toodete kasutamise käigus, moonutamata konkurentsi siseturul.</p> <p>Sellised meetmed hõlmavad meetmeid, millega soodustatakse selliste toodete väljaarendamist, tootmist ja turustamist, mis on sobivad mitmekordseks kasutuseks, on tehniliselt vastupidavad ning pärast jäätmeteks muutumist sobivad korduskasutamiseks ja ringlussevõtuks, et hõlbustada jäätmehierarhia nõuetekohast rakendamist. Meetmed võtavad arvesse toodete täielikku olelusringi mõju.”;</p>	<p>b) lõige 2 asendatakse järgmisega:</p> <p>„2. <u>Euroopa Komisjon ja</u> Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid soodustamiseks <u>tagamiseks</u> toodete sellist kujundamist <u>kujundamise viisil</u>, millega vähendatakse nende keskkonnamõju ja jäätmeteket tootmisprotsessi ja järgneva toodete kasutamise käigus, moonutamata konkurentsi siseturul.</p> <p>Sellised meetmed hõlmavad meetmeid, millega soodustatakse selliste toodete väljaarendamist, tootmist ja turustamist, mis on sobivad mitmekordseks kasutuseks, on tehniliselt vastupidavad ning pärast jäätmeteks muutumist sobivad korduskasutamiseks ja ringlussevõtuks, et hõlbustada jäätmehierarhia nõuetekohast rakendamist. Meetmed võtavad arvesse toodete täielikku olelusringi mõju.”;</p>

Motivatsioon

Ressursitõhususe saavutamiseks saab teha kõige olulisemaid muudatusi tootmise algetapil. Toote kujunduse parandamine selliselt, et tooted oleksid korduvalt kasutatavad, parandatavad ja ringlussevõetavad, ning nende pakendamise optimeerimine võivad anda märkimisväärse panuse jäätmetekke vältimisse, mis on jäätmehierarhia tipus, edestades ringlussevõttu ja korduskasutust. Seetõttu on nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil vajalik ambitsioonikam ökodisaini poliitika.

Muudatusettepanek 2

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD)

Artikli 1 (Direktiivi 2008/98/EÜ muutmine) punkt 11)

Komisjoni ettepaneku tekst	Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>11) Artikli 22 teine lõik asendatakse järgmisega:</p> <p>„Selleks et vähendada jäätmematerjalide saastumist, tagavad liikmesriigid biojäätmete liigiti kogumise 2025. aastaks.</p> <p>Komisjon hindab biojäätmete käitlemist, et vajaduse korral esitada ettepanek. Hindamise käigus uuritakse võimalust kehtestada biojäätmete käitlemise miinimumnõuded ning biojäätmetest saadud komposti ja kääritussaaduse kvaliteedikriteeriumid, et tagada inimese tervise ja keskkonna kõrgetasemeline kaitse.”;</p>	<p>11) Artikli 22 teine lõik asendatakse järgmisega:</p> <p>„Selleks et vähendada saastumist <u>vähendada ringlussevõetavate materjalide saastumist ja tagada orgaaniliste jäätmematerjalide optimaalne ringlussevõtt</u> saastumist, tagavad tagavad peavad liikmesriigid julgustama biojäätmete liigiti kogumise 2025. aastaks.</p> <p>Komisjon hindab biojäätmete käitlemist, et vajaduse korral esitada ettepanek. Hindamise käigus uuritakse võimalust kehtestada biojäätmete käitlemise miinimumnõuded ning biojäätmetest saadud komposti ja kääritussaaduse kvaliteedikriteeriumid, et tagada inimese tervise ja keskkonna kõrgetasemeline kaitse.”;</p>

Motivatsioon

Biojäätmel ei ole saasteained. Nende kogumine peaks lähtuma kaalutlustest, kuidas neid kõige paremini ära kasutada (nt energia tootmiseks biogaasist, väetiste tootmiseks jne), mitte sellest, kuidas muid jäätmel kuivana hoida. Lisaks ei tohiks biojäätmel liigiti kogumise või käitlemise võimalusi peale suruda. Alati tuleb lubada paindlikkust kohanedes kohalike olude ja uute tehnoloogiatega. Oluline on biojäätmel kvaliteet, mitte nende kogumise või käitlemise meetod.

Muudatusettepanek 3

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD), VI lisa

Komisjoni ettepaneku tekst	Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>Olmejäätmel koostis</p> <p>Olmejäätmel hõlmavad kodumajapidamisjäätmel ja jae-müügiettevõtjate, väikeettevõtjate, büroohoonete ja insti-tutsioonide (nagu koolid, haiglad, valitsushooned) jäätmel, mis on olemuselt ja koostiselt kodumajapidamisjäätmeltega samalaadsed ja mida koguvad kohalikud omavalitsused või mida kogutakse nende nimel.</p> <p>Siia kuuluvad:</p> <ul style="list-style-type: none"> — suurjäätmel (nt kodumasinad, mööbel, madratsid); — aiandusjäätmel, lehed, lõigatud rohi, tänava pühkmed, prügikonteinerite sisu ning turu puhastamise jäätmel; — teatavate munitsipaalteenistuste jäätmel, sh pargi- ja aiahoolduse jäätmel, tänavapuhastusjäätmel. <p>See hõlmab ka samadest allikatest pärit jäätmel, mis on olemuselt ja koostiselt samalaadsed ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> — mida ei kogu omavalitsused, vaid mida kogutakse otse tootjavastutuse kavade raames või mida koguvad erasektori kasumitaotluseta institutsioonid korduskasu-tamiseks ja ringlussevõtuks peamiselt liigiti kogumise teel; — on pärit maapiirkondadest, mida ei teeninda regulaarsed jäätmelteenistused. <p>Siia ei kuulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kanalisatsioonivõrgu ja reovee töötlemise jäätmel, sealhulgas reoveesetted; — ehitus- ja lammutuspraht. 	<p>Olmejäätmel koostis</p> <p>Olmejäätmel hõlmavad kodumajapidamisjäätmel ja jae-müügiettevõtjate, väikeettevõtjate, büroohoonete ja insti-tutsioonide (nagu koolid, haiglad, valitsushooned) jäätmel, mis on olemuselt ja koostiselt kodumajapidamisjäätmeltega samalaadsed ja mida koguvad kohalikud omavalitsused või mida kogutakse nende nimel.</p> <p>Siia kuuluvad:</p> <ul style="list-style-type: none"> — suurjäätmel (nt kodumasinad, mööbel, madratsid); — aiandusjäätmel, lehed, lõigatud rohi, tänava pühkmed, prügikonteinerite sisu ning turu puhastamise jäätmel; — teatavate munitsipaalteenistuste jäätmel, sh pargi- ja aiahoolduse jäätmel, tänavapuhastusjäätmel. <p>See hõlmab ka samadest allikatest pärit jäätmel, mis on olemuselt ja koostiselt samalaadsed ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> — mida ei kogu omavalitsused, vaid mida kogutakse otse tootjavastutuse kavade raames või mida koguvad erasektori kasumitaotluseta institutsioonid korduskasu-tamiseks ja ringlussevõtuks peamiselt liigiti kogumise teel; — on pärit maapiirkondadest, mida ei teeninda regulaarsed jäätmelteenistused. <p>Siia ei kuulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kanalisatsioonivõrgu ja reovee töötlemise jäätmel, sealhulgas reoveesetted; — ehitus- ja lammutuspraht. <p><u>Euroopa jäätmeltoendis on täpselt sätestatud, mida mõiste-takse olmejäätmel all.</u></p>

Motivatsioon

Ühtne määratlus on vajalik selleks, et hinnata, kas liikmesriigid järgivad jäätmealastes õigusaktides seatud eesmärke, ja võrrelda nende poliitikameetmeid, mitte hinnata kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tulemuslikkust. Seetõttu ei tohiks olmejäätmeid määratleda selle alusel, kes jäätmeid kogub, vaid selle alusel, mida kogutakse (st jäätmete koostise alusel). Lisaks on direktiivis sisalduv olmejäätmete määratlus esitatud ka (komisjoni otsusel põhinevas) Euroopa jäätmeleendis ja sealne määratlus on veelgi üksikasjalikum.

Brüssel, 12. veebruar 2015

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA
